

DOMOLJUB

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inserati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Štev. 21.

V Ljubljani, dné 5. novembra 1903.

Leto XVI.

Boj in zmaga.

V kranjskem deželnem zboru se bije hud boj, ki se mora zanj zanimati vsak deželan, da, vsak Slovenec. Na eno ali na drugo stran se mora postaviti. Gre se za velike reči in tu je treba treznega premisleka pri vsakem dorastlem človeku, da ve, kako in kaj; treba pa tudi moštva, da se vsak odločno in kot skala trdno drži tistega, kar je spoznal, da je edino pravo.

Naše ljudstvo že dobro pozna liberalce in če se že samo to reče, da so ljudski poslanci katoliško-narodne stranke v boju s slovenskimi liberalnimi in nemškimi grajščinskimi poslanci, bo vsak vedel, na kateri strani mora stati pošten slovenski mož. Ker pa sedaj vsakovrstni lažnivi preroki še bolj begajo ljudstvo, nego so ga doslej in ga z vso silo hočejo spraviti v nasprotje z njegovimi poslanci, hočemo v nastopnih vrstah natančno pojasniti vso zadevo.

Kakšen bi moral biti deželni zbor in kakšen je?

Ker ima ljudstvo po postavi pravico voliti si poslance v deželni zbor, ki potem sklepa o deželnih zadevah, nalaga doklade in gospodari z deželnim premoženjem, bi morali imeti v deželnem zboru tisti besedo, ki zdržujejo deželo.

Pri nas na Kranjskem je dobro pol milijona ljudi. Štiristotisoč se jih peča s kmetijstvom, stotisoč se živi z drugimi stvarmi. Potemtakem bi morali kmetje imeti v deželnem zboru štiri petine; drugi stanovi pa eno petino. Kako je pa zdaj? — Voljenih poslancev je v deželnem zboru 36. Iz med teh jih volijo kmetje samo 16; 10 jih volijo veleposestniki, katerih je sedaj v celi deželi nekako 80; 8 jih volijo mesta in nekateri trgi; 2 pa trgovska zbornica. Zadnja dva sta pravzaprav tudi mestna poslanci; tako da jih med mestne lahko štejemo 10. Kdo pa odločuje v mestih? Na Kranjskem odločujejo po vseh mestih, razun Idrije, kjer je veliko število delavcev, edino le uradniki. Ti pa ne plačujejo nobenega vinarja deželnih doklad, pač pa zahtevajo, da dežela zanje poskrbi najboljše in najdražje šole in vrh tega hočejo v Ljubljani imeti še od dežele plačano zabavo v gledališču. Vrhu tega so po mestih dobrodelne naprave — bolnišnice, sirotišnice, hiralnice, ki jih zdržuje ali vsaj izdatno podpira dežela. Te ustanove so najbolj v prid meščanom. In kakor smo rekli: v mestih odločujejo uradniki, ki ne plačajo niti bora deželnih doklad.

Vprašamo: Ali je mogoče, da bi se našel kak tako neumen kmet, da bi to branil? Ali ne mora zavreti v vsakega poštenega slovenskega kmeta srcu, če pomisli,

kdo gospodari z denarjem, ki ga znašajo deželi njegove žuljave roke? Za božjo voljo! Osemdeset grajščakov, ki so po večini vrhu tega še nemškega duha in sovražijo slovensko ljudstvo, naj voli deset poslancev; mesta, t. j. razen Idrije uradniki naj imajo deset drugih in kmetu naj jih ostane 16. Kmečki poslanci so vedno čutili to grozno krivico. Nekoliko boljše je bilo, ko so slovenski mestni poslanci držali skupaj s kmečkimi. Odkar so se pa slovenski mestni poslanci, ki so tako kakor uradniki, ki jih volijo, po veliki večini liberalni, združili iz sovraštva do katoliške stranke z Nemci, je postal kranjski deželni zbor za kmeta in njegove zastopnike neznošen. Kakor môra je ležala nad vsem ljudstvom. Povedati moramo, da deželni predsednik Hein z vso silo podpira imenovano zvezo in da se je vsled tega nenatorno gospodarstvo liberalcev čutilo bridko na vseh plateh: pri davkariji, pri politiški gosposki, pri raznih pravnih zadevah, pri podporah — skratka povsod so bili naši tepeni.

Bili so žalostni časi. In povsod so se čuli glasovi: bolje nič kot tako. To se mora streti, naj velja kar hoče. Le pogledajte: kar imenuje vlada na Kranjskem — šolske nadzornike in druge javne upravitelje, vse je liberalno. Kar imenuje deželni odbor v cestne odbore, v okrajne šolske svete, zopet sami liberalci. Za porotnike sestavijo pri glavarstvih imenike iz samih takih slojev, ki so po večini liberalni. In to se godi v deželi, ki je pri vseh volitvah sijajno pokazala, da je v ogromni večini katoliško-narodna, da je v nji liberalnih nasprotnikov samo peščica. In ta pest ljudi je gospodovala in še gospoduje. Kje je tu pravica?

Kako je prišlo do boja?

L. 1901. so bile volitve v deželni zbor. Katoliško-narodna stranka je dobila petnajst kmečkih poslancev; enega (vipavsko-idrijskega) so po zvijači, upamo, da zadnjikrat dobili liberalci. Vrhu tega je zmagala tudi v edinem mestu, ki ni odvisen od uradništva, v Idriji. Naši poslanci pridejo v deželni zbor in združeni liberalci so jih brž jeli prezirati in so jim hoteli jemati njihove pravice. Tega niso mogli naši mirno prenesti. Vsaj to so dolžni zahtevati, da se vsak kmečki poslanec

toliko vpošteva kakor kak grof, ki zastopa osem volivcev, ali kak liberalni sodni svetnik, ki so ga volili taki ljudje, kateri za deželo ne plačajo solda. Uprli so se in sklenili, da se mora ljudstvu krivica v deželnem zboru temeljito popraviti. Zahtevali so, naj se namestu sedanje volivne pravice uvede splošna in enaka volivna pravica.

Kaj je splošna in enaka volivna pravica?

Splošna in enaka volivna pravica za deželni zbor je taka-le: Ves doseđanji način naj se odpravi. Grajščaki, meščani, trgovska zbornica in kmetje naj ne volijo vsak posebej svojega števila poslancev, marveč vsak naj ima po en glas in vsi naj volijo skupno. Po duhu te zahteve bi torej na Kranjskem, če bi imeli 36 poslancev na pol milijona ljudi, vsakih 14.000 ljudi volilo po enega poslanca. Volivni okraji bi se torej razdelili po tem številu. In pri teh volitvah bi imel grof in kmet, dež. predsednik in črevljar, okrajni glavar in kajžar po en glas. Tako bi bila volivna pravica enaka.

Splošna pa pomenja, da bi tako volili vsi 24 let stari moški, če plačujejo kaj direktnega davka ali ne. Vsi tisti bi torej volili v deželni zbor, kateri volijo sedaj v tako imenovani peti kuriji v državni zbor. Jasno je, da bi se po takih volitvah popolnoma izgubilo tistih 80 grajščakov; nemškega barona bi ne bilo več v zbornici in menda bi to ne bila nobena škoda. Ravno tako bi liberalni uradniki mahoma izgubili vso moč. Delavsko ljudstvo bi imelo vseh 36 poslancev v svojih rokah. S tem seveda ni rečeno, da bi bili vsi katoliško-narodne stranke, a ljudski bi bili vsi. Vrhu tega ne smemo prezreti, da ima pri nas kmečki stan ogromno večino v deželi. Kmečki zastopniki bi se silno pomnožili. V Idriji in okolici in v Ljubljani bi bili voljeni delavski zastopniki, drugod pa skorej gotovo sami kmečki. Če se to pomisli, ki je jasno kot beli dan: kaj naj rečemo sleparju, ki pravi kmetu, da bi bila splošna volivna pravica zanj škodljiva, da vendar ne gre, da bi hlapec ž njim vred imel enake pravice? In kaj naj šele rečemo tistemu kmetu, ki to verjame in si tistega, kateri ga slepari, ne ogleda in ne vrže skozi vrata?

Kdor tu ne vidi, za kaj se gre in kdor tu verjame kakemu veleposestniku mestnih

liberalcev, je ali grozen bedak, ali pa nima niti trohice moštva. Splošna in enaka volivna pravica bi pri nas dala kmetu gospodarstvo v deželi v roke! Na to lahko vsak zastavi svojo glavo. In proti temu naj bi se resno dobili kmetje! Tega ne verjamemo; naj bodo še tako liberalni in nasprotni katoliško-narodni stranki in njenim zastopnikom, sami sebe pa vendar ne bodo sovražili.

Kmet bo imel s hlapcem enako pravico. Oj ti neumna beseda? Gre se za glas pri volitvah v deželni zbor in pri tem naj bi bil kmet na škodi, če število njegovih glasov podpro tudi hlapci. Teh je splošno malo. Denimo še dninarje zraven! Ali more kdo misliti, da bodo hlapci in kmečki dninarji volili svoje kandidate v deželni zbor? Kje pa je tak butelj, da bi to verjel? Ali ni naravnost bedasta misel, da bi se hlapci in dninarji po celi deželi skupaj zbrali in si postavili svoje kandidate? In to trdijo liberalci. Oj, ne gre se zato, da bo imel hlapec enake pravice s kmetom, namreč gre se zato, da bo imel kmet tiste pravice, katere vživa sedaj po krivici grajščak in uradnik. To bi radi zakrili grajščaki in liberalci. Zato so se izmislili ta neumni strah o hlapcu, ki bi nadvladal gospodarja.

Čuje se tudi od liberalne strani: Po splošni volivni pravici bodo volili tudi taki, ki ne plačujejo nič davka. — Nato odgovarjamo: Že prej smo povedali, kakšne silne predpravice imajo uradniki, ki ne plačajo nobenih deželnih doklad. Če imajo ti toliko več pravic nego kmetje, naj imajo vsaj po en glas tudi delavci, hlapci in gostači. Sicer pa pogledjmo kaj je z davki!

Naša dežela je dobila l 1900 deželne doklade, ki znaša 40 odstotkov na cesarske davke — 1,316 595 K 95 h.

Poleg tega je prejela	
40 odstotne doklade na užit-	
nino od vina, mošta in mesa	289.435 K 66 h
Deželne naklade na žganje	
(čisti dohodek) . . .	874.856 „ 16 „
Deželne naklade na pivo	
(čisti dohodek) . . .	141.400 „ 63 „
Skupaj .	1,305.692 K 45 h

Če se torej primerja 40% doklada na cesarske davke z doklado in nakladama na vino, mošt, meso, žganje in pivo, vidimo,

da dobi dežela od teh samo 10.903 K 50 h manj, nego od prvih. Te davke pa plačujejo vsi brez razločka; torej je pravično, da imajo tudi vsi pri razdeljevanju besedo. Če pa pomislimo, da niso vračunjeni med dohodke od imenovanih doklad in naklad stroški za pobiranje, potem je svota, ki jo morajo plačati vsi brez razločka, mnogo večja od tiste, katera se plača od cesarskih davkov. Samo za pobiranje doklade na meso, mošt in vino se je plačalo leta 1900 — 106.561 K 06 h; za pivo pa 1751 K 40 h. To mora vse trpeti ljudstvo. Ali ni potemtakem grda laž, če se trdi, da delavci, gostači in sploh revnejši ljudje ne plačujejo nobenega davka in da jim bodi zato zaprta pot v deželni zbor? Pravična je torej splošna volivna pravica.

Kaj zahtevajo za zdaj naši poslanci?

Za izpremembo volivnega reda mora biti v zbornici navzočih tri četrtine poslancev in glasovati jih morata od teh dve tretjini. Jasno je, da torej Nemci, kedarkoli hočejo, lahko preprečijo tako izpremembo, če gredo pred glasovanjem iz zbornice. Splošni volivni pravici se tako ustavljajo, da o nji še slišati nečejo; ravno tako liberalci. Ti ljudje si dade le polagoma kaj dopovedati. Zato so naši poslanci izprevideli, da se splošna in enaka volivna pravica ne da sedaj doseči. Seveda ostanejo vkljub temu pri ti zahtevi, toda za zdaj so pa sklenili, da zahtevajo, naj se poleg grajščakov, mest, trgovske zbornice in kmetov, ki zdaj vsak zase volijo, priklopi še nova splošna vrsta, v kateri bi vsi tisti volili, kateri volijo v 5. kuriji za državni zbor. Poslancev bi bilo torej nekaj več; in te bi volili vsi splošno. Ta zahteva je gotovo upravičena. Katol.-narodni poslanci hočejo, naj se voli v ti novi skupini šest poslancev, naj se torej vsa dežela razdeli v šest volivnih okrajev v ta namen. Dunajska vlada je tudi zato, da se tako reši volivno vprašanje in je v tem stopila že tudi z našimi liberalci v dotiko. Da bi se ta reč dognala, so naši poslanci vložili takoj v prvi seji deželnega zbora dne 22. septembra nujen predlog, naj se izvoli poseben odsek, ki naj se posvetuje o izpremembi volivnega reda v povedanem zmyslu. Za nujnost tega predloga so vsi glasovali in odsek se je izvolil. Splošno smo mislili, da so liberalci

res prišli do boljšega spoznanja. A varali smo se silovito!

Naši poslanci so vložili, kakor imajo pravico, v prvi seji še več nujnih predlogov: za uravnavo Mirne, za uravnavo kamniške Bistrice, struških vodâ, izsuševanje ljubljanskega močvirja, za lovski zakon in več drugih koristnih in nujnih zadev. Pri tem niso imeli nobenega drugega namena, nego spraviti te ljudske zadeve v razgovor v zbornici. Liberalci so se pa tega oprijeli in v odseku za volivno preosnovo so pokazali pravo barvo. Rekli so, da se sploh o volivni preosnovi ne posvetujejo, dokler naši poslanci ne pusté svojih nujnih predlogov. To je našim popolnoma odprlo oči. Iz tega in drugih liberalnih izjav so natančno spoznali, da liberalci niso imeli nobenega drugega namena, ko so glasovali za nujnost predloga o volivni preosnovi, kot naše zvoditi za nos. V odseku bi bili stvar zavlačevali od zasedanja do zasedanja in ko bi minula volivna doba, bi bili z volivno izpremembro tam, kjer smo zdaj. Med tem bi bili pa lepo gospodarili z deželnim premoženjem in agitirali zase z raznimi podporami liberalcem, da bi bilo veselje. Pred vsem je popolnoma gotovo, da bi zvišali deželne doklade za najmanj 20 odstotkov. Tega pa katoliško-narodni poslanci niso mogli pripustiti. Gospodarstvo bi šlo v strankarskem duhu naprej; nova neznosna bremena bi se navalila na ljudstvo; volivne izpremembe, ki je tako živo potrebna, bi pa ne bilo. Ko bi se bili naši poslanci zvijski udali, bi zaslužili, da jih ljudstvo požene. Čast jim! niso se! Pod vodstvom neustrašenega našega dr. Šusteršiča so začeli boj in so prav kmalu dokazali, da večina 20 Nemcev in liberalcev prav nič ne zmore proti 16 zavednim, močnim ljudskim zastopnikom. Brez strahu so v obraz povedali dež. predsedniku Heinu, kar mu gre; brez ovinkov so razkrinkavali v zbornici liberalce, tako da ti javkajo in prosijo vlado, naj bi bil že konec deželnega zbora.

Liberalci nemški in slovenski so pa zvršili v tem boju novo krivico. V deželnem zboru se voli poseben finančni odsek dvajset članov. Ta se posvetuje o vseh prošnjah za podpore, sploh v vseh deželnih stvareh, ki so z denarjem v zvezi. V tem odseku imajo seveda liberalci večino (Nemci 4, slo-

venski liberalci 3, naši 5), a sklenili so, da nečejo nič delati. Razdelili so si prošnje, a o njih nečejo poročati. Naši poslanci so izjavili velikrat, da ne bodo ovirali nobenega predloga, ki bi bil v ljudsko korist. Liberalni so pa zahtevali, naj bi se naši sploh na milost in nemilost kar najprej udali. To je bilo nemogoče, že zavoljo povišenja doklad ne, katero zabraniti je ljudskim zastopnikom v sedanjih žalostnih razmerah gotovo najsvetejša dolžnost. Tako torej liberalci nečejo delati v odseku za volivno preosnovo, ker take preosnove ne marajo; v finančnem odseku pa ne, ker naši niso tako neumni, da bi se jim kar kratko malo udali.

Vsled tega deželni zbor ne more naprej. Samo tisti, kateri z veseljem pozdravljajo, če se povišajo deželne doklade za 20, morda tudi za 30 odstotkov in tisti, kateri pravi, da je sedanji volivni red pravičen in da ljudstvo ne potrebuje več svojih zastopnikov, more reči, naj naši odnehajo. Takih pa ne moremo drugod iskati, nego med uradniki, ki jih povišanje doklad nič ne skrbi, in med grajščaki in liberalci, ki ne marajo, da bi ljudstvo, ki deželo zdržuje, imelo v nji glavno besedo.

Naših 16 se izvrstno drži. Edini so in v ti edinosti tako močni, da si 20 nasprotnikov ne more prav nič pomagati. Slovensko ljudstvo mora biti hvaležno svojim poslancem in njihov zgled mora navdušiti vsakega, kdor ima srce za pravico. Še je močtatosti na Slovenskem in prepričani smo, da ta močtatost ostane trdna, kot so naše gore trdne.

Podpore.

Liberalci sedaj kriče, da deželni zbor ne bo dajal nič podpor. Pojasnili smo že, kdo je kriv, da ne. Naši poslanci se nobeni podpori ne ustavljajo, ki je pravična in v ljudskem zmyslu. Liberalci pa govore o podporah kmetu, mislijo pa nase, na gledišče in druge svoje zadeve. Poglejmo si to bližje! Dežela je imela l. 1900 vseh stroškov 3.792.328 K 84 h. Od teh je šlo za podpore kmetijstvu, vodovode i. t. d. za celo deželo 320.217 K 69 h. Kako majhna svota! Samo zboljšanje učiteljskih plač, kakor govore liberalci, bi potrebovalo dva krat toliko. Par grošev bi dali pač kaki kmečki zadevi, toda drugam bi zmetali tisočake. In še groše

bi delili po Tavčarjevem geslu: Liberalcem groš, klerikalcem knof. Pre-dobro poznamo te tiče. Doklade bi zvišali in s tem naložili kmetom ogromna bremena; denar bi pa porabili ne za kmečke, ampak za svoje liberalne namene.

Ni treba veliko pameti, da se spozna, kako jalova je beseda: Kmetje ne dobe od deželnega zbora podpor. Dokler bo kmetom neprijazna večina gospodovala v deželnem zboru, dokler se torej volivni red ne izpremeni v ljudsko korist, toliko časa je za kmeta nepri-merno bolje, da sploh ni de-želnega zbora, ker sedanja li-beralna večina se le toliko ozira na kmeta, kolikor najmanj more. To uči izkušnja prejšnjih let, to uči gospodarstvo liberalne večine v deželnem zboru, o katerem je ljubljanski liberalni župan sam dejal, da je zavoženo! Kje bo pa vzel de-želni zbor podpore, 'ko ima že sedaj dežela pol milijona primankljaja?

Le te neumnosti naj ne trosijo okrog liberalci! Vsak človek ve, da se jim ne gre za podpore ljudstvu, marveč samo za gospodstvo v deželi. Z našo potrpežljivo prizanesljivostjo bi radi komandirali. A ti časi so minuli! Naše ljudstvo je dozorelo. Spanja je konec; vstanimo! In če je še kje kak zaspanec, razgibljimo ga, da pojde z nami vred na boj proti liberalnim sleparijam za ljudske pravice.

Kakšen bo konec?

Konec mora biti zmaga! Slo-vensko ljudstvo, zatirano in teptano od tujcev in domačih izdajavcev, združi se in zavedi se, svoje moči! Ob kolenih lahko streš vse svoje nasprotnike, ni ti družega treba, nego da veš, kaj si! Pokaži, da razumeš svoje poslance in da oni razumejo tebe. Iz tvojega srca so pobrali pritajene vzdihne in težke srčne tožbe, ki jih sedaj nevstrašeno kličejo v javnost! Ni je sile, ki bi zavrla zmago, za katero se bori ljudstvo zedinjeno med seboj in edino s svojimi poslanci. Liberalstvo že pojema. Parkrat krepko sto-pimo, pa bo po njem.

Listek.

Potokarjev sin.

(Priredil Sm. . . .)

(Dalje.)

VI.

Alojzij je dovršil ljudsko šolo. Z veselim obra-zom je pritekel domov in dejal materi: „V risanju imam prav dobro, in zato upam, da se bodo oče že dali pregovoriti, da se ne bom učil za trgovca ampak za slikarja.

A oče se niso dali pregovoriti. Z neusmiljeno strogostjo so mu povedali, da naj se takoj pripravi za odhod in že jutri odide v mesto, češ zakaj bi postopal in kradel Bogu čas. Le potrudi naj se, da pride kmalu do kruha, kajti on — oče — ga ne bo mogel nič več dolgo časa podpirati, ker gre trda za denar.

Sin je spoznal, da je boljše zanj, če se molče pokori očetovi volji. Tiho je odšel v sebo, kjer je spal, in tam je s solzami skušal utolažiti svojo žalost. Po noči je slabo spal in mučile so ga neprijetne sanje. Ko je zjutraj vstal in se napravil v mesto, mu je naredil oče še dobro „pridigo“: „Le glej, da ne boš v mestu tako trmoglav, kakor si bil včasih doma. Na tiste „pacarije“ pa le pozabi, če ne —“ in oče je pokazal palico. „Kmalu bom prišel prašat, kako se kaj držiš, le glej, da ne bom slišal o tebi nič slabega, če ne bodeva pošteno orala! Z Bogom!“ in podal mu je tesnosrčno roko. Sinu je postajalo črno pred očmi, ves svet se je vrtel krog njega in v prsih mu je slišno bilo srce. Rad, tako neizrečeno rad bi prosil očeta, naj ga nikaner ne pahuje v nesrečo, a znal je, da bi bilo vse zastonj, in vedoč kaj mu velevala četrta božja zapoved, se je vdal očetovi volji.

In sin in mati sta odšla v tri ure oddaljeno mesto. Molče sta hodila drug poleg drugega. Nobenemu se ni ljubilo govoriti; vsak je bil zamišljen v svoje misli.

Ko sta hodila že kaki dve uri, je rekla mati: „Pojdiva malo v senco, gotovo si že truden in tudi lačen, ker zjutraj nisi skoraj nič jedel!“ Sin je molče ubogal.

„Na tukaj imaš košček kruha in požirek vina. Okrepčaj se nekoliko!“

„Nisem lačen pa tudi žejen ne — ne morem. Mama!“ in potok solza se je vлил Alojziju po licih: „jaz ne grem v mesto, ne morem — jaz grem za slikarja. Oh mama — — mama!“ in deček je pričel krčevito jokati.

Mati ga je skušala tolažiti, akoravno je ona potrebovala ravnotako tolažbe kakor Alojzij.

„Sinko, poslušaj moj svet. Ubogaj očeta, saj veš, kaj ukazuje četrta božja zapoved in ako jo bodeš spolnoval, ti bode Bog gotovo dal zadovoljnosti tudi v novem stanu. Le trdno zaupaj v božjo previdnost in modrost in pridno se priporočaj Mariji — tolažnici žalostnih!“

Mati in sin sta nadaljevala svojo pot. Alojzij se je nekoliko pomiril, ker spoznal je, da je to volja zemeljskega in nebeškega očeta.

Ko sta prišla v mesto, sta kmalu dobila obširno trgovino g. Štirna in tovariša Komer-ja, kjer so Alojzija že pričakovali, kajti oče se je z lastnikoma trgovine že preje natančno dogovoril. Vsprejeli so jih res prisrčno in Alojziju se je takoj odvalil precejšen kamen od srca.

Slovo od matere je bilo kratko a vendar prisrčno. Priprosta žena ni hotela javno kazati velike ljubezni do svojega ljubljenca.

Alojziju so odkazali malo, pobeljeno podstrešno sobico. Sama po sebi je dečku takoj ugajala, kajti en sam pogled in spoznal je, da bo kakor nalašč pripravna za slikanje. Za slikanje? Da za slikanje! kajti vkljub temu, da je hotel Alojzij postati trgovec, se vendar ni maral popolnoma odreči svojemu predmetu — slikarstvu.

Kmalu se je v svoji novi „domači hiši“ nekoliko udomačil. Trdno je sklenil, da hoče napeti vse svoje moči, da zadovolji v vsakem oziru svoje predstojnike.

Ko je prišel čez štirinajst dni domov in so ga oče prašali kako in kaj, je dejal, da je zadovoljen in da mu ni že skoraj nič dolgčas. Nekaj pa je sin zamolčal očetu, namreč da na „pacarije“ — kakor se je oče že izrazil — še ni popolnoma pozabil. Porabil je ves prosti čas, da se je uril v slikanju. Kmalu so zvedeli tudi v prodajalni, da so ga doma že ime novali slikarčka in vsem uslužbencem se je kmalu močno priljubil radi res lepih slik — — —

Tako sta mu primeroma hitro minili dve leti. V mestu je bil semenj in Alojzijeve oče je prignal konja na prodaj. Prodal ga je hitro in za zelo visoko ceno. Kaj čuda, da je potem on, ki je pijačo že preveč vzljubil, pogledal malo pregloboko v kozarec.

Tak je prišel sredi popoldneva k Štirnu in Komerju, da bi poizvedel, kako se kaj drži njegov fant.

„Veste, fant ni za nobeno rabo; za vse bi bil preje sposoben kakor za trgovca“, je dejal Komer.

„In ako bi ne bil mojemu tovarišu tako prirasel k srcu, bi ga bili že davno poslali domov.“

„No, no, tako hudo pa zopet ni“, je ugovarjal Štirn.

„A vendar“, je nadaljeval Komer obrnjen k Potokarju „bi ga jaz na vašem mestu vzel iz službe, škoda časa. Vedno je zamišljen v tiste svoje risarije. Njegovo sobo mi tudi morate na novo pobeliti, kajti vso je pokrackal. Ta ne bo nikdar dober trgovec!“

„Saj ni tako črno. Poskusiva še jedno leto!“ je zopet miril g. Štirn.

„Iz slikarja še ni nikoli postal človek, ki bi se mogel samega sebe pošteno preživiti.“

Potokar je slišal dovolj, premagala ga je jeza. „Kje je neubogljivec, ničvrednež, da ga naučim s palico, kaj se pravi ubogati svoje stariše ali pa njih namestnike“ in jezno je udaril z nogo ob tla.

„Lojzek, Lojzek, tvoj oče so tukaj!“ je zaklical Komer in ko dečka le ni bilo od nikoder, ga je odšel sam iskat.

„Le pomirite se, Potokar!“ je pričel sedaj tolažiti Štirn. „Saj ni tako hudo. Fant se bo gotovo poboljšal, saj mi je obljubil in kmalu postane dober trgovec. Le pojdite mirno domov, skrb za dečka prevzamem že jaz.“

Potokar se je še nekaj časa jezil, a nazadnje, ko je videl, da sina ni od nikoder, je odšel.

Alojzij se je bil skrtil za zavoje blaga. Nikdar mu niso bili ti tako zelo ljubi kakor danes. Vedel je, da očetovi udarci ne bodo premehki, ako ga dobe. Ves se je tresel, ko je skrivoma videl, kako ga išče in slišal, kako ga kliče njegov tovariš tudi učenc — da bi bil tepen. Skoraj si ni upal sopsti. Hvala Bogu! in Alojziju se je odvalil kamen od srca — oče je odšel, ne da bi ga bil videl.

„Aha! zdaj te pa imam“, je vzkliknil njegov tovariš, ki ga je s tako pridnostjo iskal. „Da bi te bil dobil pred par minutami, pa bi ti bil gotovo oče dobro „naslikal“ hrbet. Tvoj stari je bil pošteno natrkan!“

Alojzij je zardel, bliskoma je skočil po koncu in prisolil zasramovalcu gorko zaušnico, ki je divje zakričal. Vsi uslužbenci prodajalne so hiteli gledat, kaj je in tudi g. Štirn je prišel in je prašal Alojzija, zakaj je udaril tovariša.

„Mojega očeta je zasramoval“, in solze so mu zalile oči, tako mu je bilo hudo.

„Tako!? Kaj pa je dejal?“

„Da so — — da so — — bili moj oče pi — — ja — — ni.“

„Saj je bil res natrkan“, je hudobnež iznova zadril.

A tu jo je skupil. — G. Štirn mu je prisolil še na drugo lice klofuto, ki gotovo ni bila nič manjša.

„To imaš za plačilo, klepetulja; drugič bodeš plačan še boljše!“

„Bravo!“ so zaklicali uslužbenci. „Pošteno jo je zaslužil!“

„Tebi, Alojziju, ne očitam nič“, se je obrnil g. Štirn „pač malovreden sin, ki pusti zasramovati svojega očeta.“

Politični razgled.

Kako so se na Ogrskem te dni potegovali za ministerski stolček?

Ko je moral znani grof Kuen Hedervary popustiti ministersko čast in se umakniti s svojega visokega stolička, je bilo mesto dolgo časa prazno. Veliko mož je poželjivo gledalo nanj, in marsikdo je cedil sline po mastni službici. Vendar se je dolgo časa vleklo, preden se je kam privleklo. Najprej so mislili, da utegne dobiti to službo Tisa. Ali ž njim ni bilo nič, ker je hotel s silo podreti vse nasprotnike, kar pa na Dunaju niso marali. Na Dunaju mislijo namreč, da se bo dalo kar lepo vse postoriti. Zatorej so poklicali uglednega Ogra Lukača, ki so ga priporočili tudi ogrski politiki. Lukač je bil precej pripravljen sprejeti ponujano čast, a dobil je ni, kakor bomo videli malo kasneje. Misli je začeti poganjanje z upornimi možmi in jim kako stvar dovoliti, zato da bi dali vladi mir. Lukač bi bil rad speljal predsednika državnega zbora s tem, da bi ga sprejel za svojega ministra, zato da bi on nasprotno naredil mir v zbornici. Lukač je bil pri cesarju eno celo uro, a cesar se ni mogel odločiti zanj. Po Lukaču je bil pri cesarju tudi Kuen in drugi ogrski možje, ki imajo kaj besede. Vsi so bili te misli, da bi bil najboljši ministerski predsednik Lukač, ker so ga čislali tudi liberalci. Lukač je šel nato domov in se začel res poprijemati pogajanj. Ali zadel je brž ob živ rob. Liberalci in vsi uporneži so hoteli imeti večjo veljavo ogrskega jezika pri vojaki. V tem smislu so sestavili pravdno pismo, katero je izročil Lukač tudi cesarju. Lukača je spremljal tudi Kuen Hedervary. Cesar seveda ni mogel potrditi in podpisati takih pravic Ogrom. Tako se je vleklo pogovarjanje med tema dvema možema in cesarjem dalje časa. Ker vladar ni hotel sprejeti Aponija med svoje ministre in tudi nič odnehati od svojih pravic je za enkrat moral pustiti Lukača na miru. Izvolil si je pa Tisa. Temu je sedaj naročil, naj sestavi novo ministerstvo. To bo lahka reč, ker minister je vsak rad, še prerad, težko pa bo dobiti take može, ki bi mogli poravnati homatije v poslanski

zbornici. Kako je izbiral Tisa, se bo hitro pokazalo. Izvoljeni so: Lukač za denarnega, Hieronimi za trgovskega, Talian za poljedelskega Berzeviči za naučnega, Nyiry za deželnobrambovskega Plos pa za pravosodnega ministra. Čeh naj bi bil pa za Hrvat.

Ali so bili res morivec srbskega kralja podkupljeni.

Neki dunajski list vé poročati, da so bili morivci srbskega kralja in kraljice podkupljeni. Podkupoval jih je neki Hadži Tomas. Nadporočniku Naumoviču je plačal kar naprej 24.000 kron. Mašin je dobil neki 30.000 K, Mišič 24.000, Solarevič tudi toliko. Ljuba Kostič, ki je odprl zarotnikom ograjo in jim preskrbel varen dohod v palačo, isto toliko denarja. Polkovnik Damijan Popovič ni dobil nobenega denarja, za to pa službo generalnega adjutanta. Drugi manjši častniki so dobili pa po manj denarja. Ali je vse to do pičice resnično, ali do pičice zlagano, mi ne moremo povedati. Toliko pa je gotovo, da brez denarja tudi pri umoru ni šlo.

Vojskovanje na Balkanu.

Razmere na Balkanu se grozno hitro izpreminjajo. Nova poročila govore zopet o novih bojih. Vstaja se v več pokrajinah nadaljuje. Turški vojaki so napadli na bolgarski meji bolgarske vojake. Ubeženci se skrivajo po samostanih. V več krajih je prišlo zopet do boja med Turki in vstajniki. Poslednjim se godi vedno slabejše. Listi pišejo, da kažejo vse priprave na to, da bukne prej ali slej popolna vstaja in da pride do vojske, ter da bo Avstrija, Rusija, Nemčija in Francija preskrbela zatirani Bolgariji bojnega orožja. Vse polajšave, ktere sta nasvetovale naša in ruska država je sultan zavrgel in polajšalo se ni nič. Ker Bolgariji sedaj ni mar za vojsko, se je jela pogajati s Turčijo za stran miru. Sklenili sta tako, da bo odpuščenih na turški strani istočasno dvakrat toliko vojakov kakor na bolgarski strani. Bolgariji je bilo to všeč, in je brž poslala po 2 tretjini vseh svojih vojakov. To je za položaj zelo slabo, ker ni nobenega na straži in Turek dela lahko, kar hoče. In tako tudi res dela. Pobljšave ne vpelje nobene, zatiranje je pa tako, da se Bogu usmili! Morebiti bodo storili kaj Albanci, ki so imeli te dni hrupen shod, ki so sklenili odločneje nastopiti proti Turku. Pravijo, da bodo pripeljali v boj nad 50.000 dobro oboroženih mož. Glava vseh vstajnikov je neki Serafov. Tega se Turki tako bojé, da so razpisali na njegovo glavo pet tisoč turških funtov. Turški policaji so prijeli nekega avstrijskega grofa, meneč, da imajo Serafova! Tako bi radi zaslužili tiste krajcarje! — Beda in revščina je neznosna. Krščansko življenje seveda pri tem veliko trpi. Kristjani ne morejo spolnovati svojih verskih dolžnosti. Za uboge kristjane so poslali sveti oče iz Rima filipopeljskem u nadškofu 5000 K. To je pač najlepša podpora, kar jo premore krščansko srce! Kdor ne more pomagati z dejavno podporo, pa najboljšje stori, ako pomoli par očenašov za nesrečne brate na Balkanu!

Paberki iz Vipavske doline. Trgatev je končana, grozdova kri se je umirila po sodih. Precej manj jo je kot jo je bilo lansko leto, pa je izvrstna vipavska kri, kolikor jo je. Druzega pridelka nam je pa dosti podarila mati zemlja, da ne bomo trpeli lakote, ako bomo pa žejni, bomo pa pili vodo, ki je po mnenju starogrških (seveda ne novodobnih) modrijanov še najbolj zdrava.

V soboto dne 17. oktobra smo imeli hudo burjo, v nedeljo zjutraj smo videli — seveda samo od daleč — prvi letošnji sneg, kajti Čaven in Nanos sta si ogrnila pleča z belim snežnim plaščem, katerega sta pa v par dneh odložila, ko sta začutila gorke žarke vipavskega solnca. Dne 23. oktobra pa je okoli 9. ure zjutraj grmelo in treskalo kakor po leti; od 11.—12. ure po noči pa je bil tak piš in naliv in toliko grmenje, da so se okna tresla.

Drugače pa živimo tu na Vipavskem precej vsakdanje življenje. Samo to pa moram reči, da vipavski mladi svet sila rad pleše. Veselica brez plesa — oh to ne more in sme biti. Kdo bo pa prišel, če ne bo plesa?! Planinci so menda letos napravili že kar tri javne plesne. Župnik je prosil, svaril; prepovedal je šolskim otrokom, da ne smejo zraven. Odgovor odraslih pa je bil: „Otroci le na ples, župnik tukaj nič ne ukaže.“ Kam jadramo? Kaj pravijo že škof Slomšek? „S plesom se ne gre proti nebesom.“ Vsem na čelu za „mušter“ pa koraka v tem oziru trg Vipava. Zdaj pa naj kdo reče, da Vipavec ni vesel in živ. Oh da, ko bi Vipavec tako rad zahajal v cerkev in k sv. zakramentom kot na ples, vipavska dolina bi bila dežela samih svetnikov. Tako pa pridejo večkrat v resno nasprotje — zlasti Marijine hčere s svojimi predstojniki.

V Vrhpolju in v Budanjah zidajo novo šolo. Obe stavbi sta že pod streho. V Vipavi bodo imeli kmalu občinske volitve. Kakor slišim, gre liberalcem precej trda, bojé se prav resno za svoje stole.

Na Erzeltu je pa ta novost, da jim je počil mali zvon v zvoniku in poslali so po kovača v Vipavo, ki naj bi zvon — zvezal; in morali so mu plačati

4 krone, da jim je prišel povedat, da bi to znal k večjemu kak zelo „kunšten“ Ribničan. Na Gočah pa si snuje Marijina družba svojo knjižnico. Na Slapu je pa letos ta novica, da je tamošnja kuracija postala samostojna župnija in da imajo Slapenci sedaj prvič v svojem življenju župnika, katerega pa imajo nekateri „grozno“ radi.

V Podragi imajo, kakor se sliši, vedne preklarije z županstvom radi cerkve. Za vsako stvar pa si županstvo naroči iz Ljubljane svojega pravnega zastopnika in zagovornika, ki pa menda ne prihaja samo iz ljubezni do občine v Podrago... Ubogi davkoplačevalci!

V Podkraju se je pretečeni teden bila bitka, kdo bo vladal ondotno občino. Razmerje je menda 4:8. Ubogi klerikalni zmaj!

Planinski gospod župnik se seli, gospod kurat iz Ustja je pa že ta teden zapustil lepo vipavsko dolino in odšel na svojo novo župnijo Koprivnik. Oba gospoda gresta z Vipavskega na lastno prošnjo. Oj ti nesrečni vipavski liberalizem, ki podiš proč tako izvrstne duhovnike! Ej, Vipavci! Kdaj boste že vendar se izpametovali, kdaj boste že vendar izprevideli, kdo vam v resnici dobro hoče?

Te drobtinice sem našel v svoji potni torbi. Ko se zopet kaj nabere v nji, se bom pa že spet oglasil. Do ta čas pa, dragi „domoljubovci“, bodite prav zdravi in srečni.

A2.

Iz Boštanj. Novega župana smo izvolili v osebi g. Jožeta Slapšaka, trgovca in posestnika v Boštanji. O novih občinskih volitvah nimam povedati nič posebnega, razun da so naši „naprednjaki“ izbrali v število svetovavcev edinega tukaj bivajočega Nemca. Narodnjaki pa taki!

Pretekli teden umorila je krava na pašniku malega sinka Simončičevega, kar bodi starišem nauk in svarilo, naj ne dopuščajo, da bi premladi pastirji na vrveh živino pasli.

Pred štirinajstimi dnevi je bila seja krajnega šolskega sveta v Boštanji. Najlepše je bilo to, kako jo je zasolil posestnik Redenšek g. nadučitelju Ročiču v odgovor na vprašanje, zakaj ne pošilja redno svojega sinka v šolo. Redenšek je namreč odgovoril: Saj tudi Vas ni med šolskimi urami vedno v šoli. Očital je torej g. nadučitelju zanemarjenje dolžnosti, in mi smo radovedni, kedaj bo uložil tako kruto obdolženi nadučitelj tožbo.

Trgatev je do 18. t. m. večinoma dokončana. Vino je nenavadno dobro, ali malo ga je. Tudi na šolskem vrtu je bila že trgatev, in ako smo že pred zbijali razne dovtype zaradi tega „uzornega“ šolskega vrta, smejati smo se morali bogatemu izdelku, ki je štel morda dvajset slabih grozdičev. Kmetje pa

smo rekli, da mi znamo bolje, kakor naš „mного-zasluzni“ vinogradnik Račić. — r.

Belokrajina. Silno so se znanci hudovali, češ, Belokrajina se preveč razglaša, če v „Domoljubu“ novice njene se zanaša. In to je bil vzrok, da sem za nekaj časa rešeto odložil iz rok. A čujte, znanci dragi, sedaj rešeta svojega kakor tedaj, nikoli več v kraj ne dam, ker nisem sam, oj nisem sam! Marveč štirje smo se zbrali, da še hujše bomo reševali. Zato pa kar v rešetu novic imamo, danes nate jih, tu jih vam podamo! V prvi vrsti moramo seveda kaj povedati iz vinoročne Belokrajine o letošnjem vinskem pridelku. Saj pa tudi zasluži letošnja kapljica, da se pohvali. Grozdje je popolnoma dozorelo in ob najtopplejem vremenu se je trgalo. Vina se je v obče res manje pridelalo kakor druga leta, odkar so novi trtni nasadi. Vkljub manjšemu letošnjemu pridelku pri posameznih vinogradnikih nasproti drugim letom je pa vina prav obilno, ker ima že skorej vsak posestnik svoje trtje. Dobi se tudi še precej starine. Cena ni še prav določena in mislimo, da bo bolj srednja. Požurite se torej nekdanji vinski trgovci zopet v vinoročno Belokrajino in nikar se ne plašite Gorjancev, da bodete sklepali iznova vinske kupčije s starimi znanci. Ker je vina dosti, bodo imeli v Metliki sedaj že skoro v vsaki hiši gostilno. Ker se že mudimo v Metliki, naj omenimo še to, da se letos ondi prav pridno zida. Med drugimi imenujemo zgradbo „Obrtne zadruge“, ki je sedaj že pod streho. Metliškega trgovca Friceta Skušeka je začela zopet glava boletiradi ondotnega „Kmetijskega društva“. Temu nemškutarskemu privandrancu ni še dovolj, da si je v Metliki opomogel, ni še dovolj, da se ne ozira nihče več pri merodajnih krogih na imenitne njegove pritožbe, on hoče na vsak način še bolj poslaviti svoje ime. V ta namen se čuje v njegovi šnapsariji, da bode šlo „fuč“ društvo, kakor je šlo drugod. No, mi mu izrekamo najiskrenejšo zahvalo, da bije njegovo junaško srce tako gorko za društvo in kmeta, a mi, ki smo malo bolj poučeni o obstanku društva nego kdo drugi, mu tudi v veliko žalost odkrito na vsa usta v obraz povemo, da se njegove želje in sanje ne bodo tako brzo uresničile. Sicer pa po koncu Frice, veselo, po koncu Frice ne bodi zaspan! In hitro le spravi se na delo, pa z vsem, kar znaš o društvu, pridi na dan! A pomni dobro eno, ljubi naš Frice, da si bode za izmišljene govornice društvo že znalo poiskati pravice! Sploh pa vprašamo ne Friceta, ampak c. kr. okrajno glavarstvo v Črnomlji, odkedaj ima on pravico, da so njegovi prodajalni prostori ob nedeljah in praznikih odprti med jutranjo službo božjo? Velja li zanj kaka posebna izjema? Zadnji čas so se začeli ljudje zopet močno seliti v Ameriko iz Belokrajine

in ne samo možje in fantje, marveč še posebno dekleta. Tako se doma razdejavajo domovi, Amerika pa ne rodi pričakovanega blagoslova in na vseh straneh se opažajo le slabi nasledki izseljevanja. V zadnjem času je začel obiskavati Belokrajino tudi nek agent s knjigami, kateri razširja protestantovsko sveto pismo, izdano od angleške biblične družbe. Po nekaterih krajih so mu pokazali vrata, vendar je razširil dosti takega berila in dosti raznovrstnih krivoverskih protestantovskih knjižic med ljudstvo. Mi smo radovedni, kaj porečejo nad takim izkoriščanjem ljudstva v to poklicani činitelji! Govorica je tudi, da so se po nekaterih krajih Belokrajine vršili zaupni, tajni shodi, na katerih se je posvetovalo in nekako uredilo razpečavanje takega berila. Za danes zapišemo to vest le kot govornico. Preiskavo o njeni verodostojnosti prepuščamo merodajnim oblastem. H koncu današnjega dopisa naj pa omenimo še nekaterih nesreč, ki so se dogodile zadnji čas na Belokranjskem. Na Primostehu imamo zabeležiti kar dve. Ubil se je namreč nek fant, ko je padel z odra in pa Frančišek Premer, posestnik in mlinar, katerega so našli mrtvega v mlinu. V Metliki sami je izgubil pri neki ondotni zgradbi delavec Mehak oči, ko mu je vanj brizgnilo apno. Znotekateri.

iz Sorice. Dne 11. oktobra poslovil se je od nas predobri gospod Anton Jamnik, knez. šk. svetovalec in župnik v Sorici.

Ravno 25 let je preteklo v nedeljo, 11. oktobra, ko je kot novi soriški župnik nastopil v Sorici težavno službo dušnega pastirja, katero je le z Božjo pomočjo in jekleno vstrajnostjo tako goreče in vestno opravljal.

Letošnje leto je preteklo 16 let, da je imel vsako nedeljo in praznik dve sv. maši in to vse le vsled brezmejnega gorečnosti in ljubezni do tukajšnih faranov.

Ustanovil je v tukajšni fari dekliško in mladeniško Marijino družbo, katerih voditelj je bil, kar je stalo tudi precej truda, vendar mu je bilo iz ljubezni do Marije vse to le v veselje.

Petindvajset let se je trudil in žrtvoval za zveščanje naših duš in za splošni blagor, kar mu ne moremo nikoli povrniti; nekaj nam je mogoče storiti z zahvalo in to tudi hočemo: molili bodemo za njega, da mu dobri Bog vse obilno povrne. Spomin na njega nam ostane neizbrisljiv, ako tudi je šel od nas. Kličemo pa predobremu gospodu župniku k slovesu: Bog Vas ohrani še mnogo let v vinogradu Gospodovem! Vam hvaležno udane hčere in sinovi Marijine družbe v Sorici.

iz Šmartna pod Smarnogoro. Praznik Ime Marije, ki smo ga obhajali 13. septembra, bil je za nas Šmartinske župljane zelo žalosten praznik. Poslovili so se od nas predobri, iskreno ljubljene gosp. župnik

Mihael Trček. Marsikomu je ta dan rosilo oko; saj so pa bili tudi zares goreč duhovnik, in lep vzor zvestega dušnega pastirja.

Za časa njihovega bivanja med nami obhajali smo dvakrat sv. misijon, vstanovili so nam dobri gospod Marijino družbo, vpeljali vedno češčenje svetega Rešnjega Telesa, in več družih pobožnih vaj. Zatorej pač zaslužijo, da jim s temi kratkimi vrsticami napravimo skromen spomin, ki naj jim bo priča naših hvaležnih src, ki se bodo v goreči molitvi k Bogu vzdigovala za njihov blagor do konca našega življenja.

Dobri Bog pa nam je našo žalost kmalu spremenil v veselje, kajti umeščeni so že na našo župnijo preč. gosp. Jakob Strupi. Dasiravno še malo časa bivajo med nami, vendar pa smo že v tem kratkem času spoznali, da smo dobili zopet zvestega dušnega pastirja.

Ribniški novičar. Neki pismar, morda je bil tudi farizej, prišel je na to misel, da je Mojzes peljal izraelsko ljudstvo skozi ribniško dolino v obljubljeni deželo. Tudi je pravil, da jo je udaril ravno čez gregorsko občino, to pa se pozna po tem, ker je ondi toliko studencev. Res je, da gregorska občina daje vodo trem dolinam, vendar pa dvomimo, da bi bil to vodo pritolkel še-le Mojzes iz tal. Pa naj bo, kakorkoli že hoče, dobro je pa vendar, da je dosti vode, da goni žage in mline in napaja ljudi in živino in namaka travnike. Eno sitnost nam pa le napravlja. Mostove in brvi moramo imeti zaradi nje. To je skušil letos tudi ribniški cestni odbor. Tam gori v Dulah pri Ortneku se je stari most počasi izrabil in bilo se je treba lotiti za novega. In naredili so most čez potok, katerega se upa nek gospod iz Ribnice — ne preskočiti, ampak prestopiti. Tak mostek, pa vendar ni vreden, da bi se o njem govorilo, ali še celo pisalo. In vendar se dosti govori o njem, naj se pa torej še piše. Najprej sem zvedel, da se delavci in vozniki muzajo, načelnik cestnega odbora se pa prijemlje za glavo. Najbrže bo pa treba koga prijeti za ušesa, ne ve se pa, ali načelnika ali delavce. Druga novica pa pravi, da je ta mostiček stal toliko tisočakov, kolikor stotakov je vreden. Ker meni kot ribniškemu novičarju ni vseeno, kaj se govori o ribniškem cestnem odboru, zato svetujem in prosim, naj se pojasni ta zadeva od merodajne strani kar v „Domoljubu“, da se zaveže jezik podpihovavcem in se jim zamaše usta, poslušavcem pa ušesa. Ali ne? Ribniški jastreb ima bistre oči; zapazil je, da drži meja med Rusko in Turško čez našo deželo, ravno kje, zvedeli bote prihodnjič.

Slovenski novičar.

V deželnem zboru naši poslanci pravijo liberalcem in vladi resnico. Karkoli so liberalci storili proti ljudstvu, to naši poslanci sedaj povedo na vsa usta. Tudi o postopanju vlade se čujejo ostre besede. Naši poslanci imajo pogum. Skrajni čas je že bil, da se na vsa usta pove, kaj teži naše ljudstvo. Prihodnjič bomo posneli važnejše odstavke iz govorov naših poslancev, da se tako naši čitatelji prepričajo, da imajo v naših poslancih res ljudske zastopnike.

Povišanje deželnih naklad zahtevajo liberalni učitelji v ta namen, da bi se jim povišale plače. Čudno — vsak zahteva, naj se kmetu naloži novih davkov, da bi se pa kmetu razširile tudi pravice, o tem noče nobeden slišati. Precej predrzno je, da liberalni učitelji v istem trenutku, ko hočejo, da se kmetu za zvišanje učiteljskih plač povišajo deželne naklade, da v istem času agitirajo proti temu, da bi se volivna pravica kmetu razširila. Dr. Šusteršič se je izrekel proti zvišanju deželnih naklad, ker bi na ta način v prvi vrsti trpel le kmet, in je dejal, naj se dobi kak drug vir, ki bo obremenil v prvi vrsti bogatejše sloje, ne pa ubogega kmeta, ki pod težo davkov skoro dihati ne more. Liberalci bi seveda kmetu najrajše naložili vsa bremena.

Liberalne sleparije so tista hujskanja, s katerimi sedaj liberalci hujskajo kmete, češ, da bi deželni zbor zanje strašno veliko storil, ako bi ne bilo obštrukcije. Leta in leta so imeli liberalci gospodarstvo v rokah, a za kmeta niso imeli srca; kar se je storilo za kmeta, storilo se je le po prizadevanju naših poslancev in vsak, kdor se je prejšnja leta zanimal za naš deželni zbor, ve, kako so liberalci nastopili proti kmetu, ko so naši poslanci zahtevali kmetu na korist spremembo šolskega zakona in odpravo legalizacije. Prišlo je tako daleč, da si je upal dr. Tavčar groziti, da bo kmet dobil le knof, njegovi liberalni mestni volivci pa groš. Taki ošabnosti je bilo treba enkrat storiti konec, kajti vsa moč liberalcev proti kmetu je slonela na krivičnem volivnem redu, po katerem je manjšina mestnega prebivalstva in veleposestva imela več poslancev nego na tisoče in tisoče kmetov. Naši poslanci so udarili ob mizo in zahtevali so, da se volivni red spremeni. Pričeli so

obstrukcijo, toda izjavili so, da puste vse one točke dnevnega reda, ki bi bile na korist prebivalstvu, da se obravnavajo, ne puste pa, da bi se obravnavale stvari, ki so proti ljudstvu. Ako bi bili liberalci res pravi ljudski prijatelji, bi jim moralo to biti prav, a oni hočejo le, da bi naši poslanci odstopili popolnoma od zahteve spremembe volivnega reda in zato so liberalci sklenili, da ne poročajo ne v odsekih in ne v dež. zboru o nobeni zadevi, dokler naši poslanci ne odnehajo. Ako se kaj ne stori, krivi so torej liberalci, ki bi imeli radi denar za gledališče in take stvari, ljudstvu pa pravice nočejo dati. Naši poslanci se boré za koristi ljudstva. Ako je liberalcem kaj za ljudstvo, naj kar pridejo s poročili kakor na primer o regulaciji Mirne, i. t. d. pred deželni zbor, naši poslanci bodo gotovo za vse, kar je ljudstvu v korist in sami nasvetovali celo vrsto ljudstvu koristnih predlogov, o katerih pa liberalci nočejo slišati in poročati. Obstruirajo torej prav za prav liberalci in sicer proti ljudstvu, naši poslanci pa obstruirajo le proti protiljudskim težnjam liberalcev in na korist ljudstvu. Tako je! Vse drugo, kar pravijo liberalci, so navadne liberalne sleparije.

Kako so liberalci osleparili občinske može v občini Žilce. V občini Žilce nad Cerknico se je liberalnim agitatorjem posrečilo dobiti od občinskega odbora pismo proti našim poslancem. Ta spis je napisan v liberalni kovačnici in v pismu obžalujejo gg. župan in svetovalci, da naša obstrukcija zabranjuje delo v deželnem zboru, ter žele, naj preneha prepir zaradi volilne reforme, katere davkoplačevalci baje ne potrebujejo. (Tu tiči liberalno kopito!) Konečno naglašá peticija, da je občina Žilce dala napraviti načrt za okrajno cesto Begunje - Sv. Vid, za katero potrebujejo deželne podpore. Torej naj poneha obstrukcija. Tako pismo. — V prvi vrsti naglašamo, da katoliško-narodni poslanci gotovo niso prišli obstrukcije le za kratek čas, marveč prisiljeni od liberalne slovensko-nemške večine, ki se le iz strankarskih ozirov trdovratno upra razširjenju volilne pravice na korist ravno kmečkemu prebivalstvu v prvi vrsti. Dalje je istina, da liberalci delajo obenem obstrukcijo v odsekih, kjer se morajo najprvo reševati vsa vprašanja in določati podpore. Liberalci in edino ti so krivi, ako odseki niso delovali. Tretjič je istina, da so katoliško-narodni poslanci v zbornici in v odsekih večkrat zahtevali naj se rešijo vse prošnje in poročila o zgradbah vodovodov, uravnave Mirne, glede podpor za ceste itd., in da v ta namen, toda le v ta namen ustavijo obstrukcijo. Kdo je torej kriv,

ako predložene prošnje ostanejo sedaj nerešene? Četrtoč se bode gospod župan občine Žilce sam morda še dobro spomnil, kje in komu se je pred šestimi leti pritoževal, da se bivši načelnik cerkniškega okrajnega cestnega odbora in odločen »Narodov« pristav z vso silo upira o krajni cesti od Begunj do Sv. Vida. Načrt je bil že pred leti narejen, deželni odbor je obljubil in, če se ne motimo, tudi izplačal podporo k stroškom za načrt, toda ustavil se je liberalni okrajni cestni odbor, »ker je občina klerikalna«. To je istina, katere nihče ne utaji. In petič: Občina je res sama dala napraviti nov načrt za okrajno cesto. Toda deželni stavbeni urad še do danes ni na lici mesta presodil načrta, kar se mora vedno zgoditi, predno more načrt odobriti in ga predložiti deželnemu zboru v svrhu podpore. V dobi liberalnega gospodarstva, katero je treba zlomiti, se stavbinski urad presneto malo ali pa silno počasi ozra na želje kmetov. Torej bi to vprašanje letos sploh ne prišlo v deželnem zboru na vrsto, tudi ko bi ne bilo nobene obstrukcije, ker ravno deželni odbor ni mogel še izvršiti svojih poizvedovanj in priprav. In kakor »Narod« hujska tukaj, tako hujska drugod s smimi zviždanci in zlobnostmi. Liberalni večini se doslej še vredno ni zdelo da bi za rešitev pripravila mnogo ljudskih potreb; kakor druga leta, ji je tudi letos samo za to, da bi spravila pod streho podporo za gledališče itd., za kmete ji je pa deveta skrb. Obžalujemo tiste, ki gredo tem ljudem na led.

Nekaj v premišljevanje. Liberalci sedaj kriče, da deželni zbor veliko stane, in da ni nič storil. Kdo pa je kriv, da ni nič storil? Liberalci! Liberalci naj kar poročajo o zadevah, ki bi bile ljudstvu v korist in dajo naj spremembo volivnega reda. Gotovo bo deželni zbor bolj deloval za kmeta, ako bo večina izvoljena iz kmetov, nego sedaj, ko gospodarijo v njem nemški grofi in zadolženi baroni ter ošabni slovenski liberalci. In to hočemo na vsak način izbojevati! Mi prav odkristorčno povemo, da se nam tudi zdi škoda za vsak krajcar, kar velja sedanji deželni zbor, ki ima tako ljudstvu sovražno večino, a to je ravno treba spremeniti. Ko se to spremeni, tedaj se bo slovenski, ljudstvu pravični večini, zdelo škoda še marsikaj drugoga, neprimer to, da je liberalna večina dala iz ljudskih žuljev že stotisoče za nemško gledališče in sto in stotisoče stvari, od katerih ljudstvo nima ničesar, ali pa še celo škodo! Vsak pravicoljuben človek bo pritrtil našim poslancem, da imajo prav, ako se upirajo

stroškom, od katerih nima kmet, ki je glavni davkoplačevalec, nič in ki le množe deželne naklade.

Duhovniške vesti iz ljubljanske škofije Umješčen je bil 22. oktobra na župnijo Koprivnik č. g. Josip Vrankar, doslej kurat na Ustju. — Premješčen je č. g. Karol Gnidovec, kapelan v Metliki, v Dolenjo vas pri Ribnici. — Namješčen je č. g. semeniški duhovnik Ivan Strajhar za kapelana v Metliki.

Nov član mestnega šolskega sveta. Ker se je prečast. g. stolni dekan A. Zamejic odpovedal, zato je poslalo knezoškofijstvo v mestni šolski svet ljubljanski kot zastopnika cerkve preč. g. kanonika dr. Andreja Karlina, ki bode odslej hkrati knezoškofijski nadzornik za veronauk na ljubljanskih ljudskih šolah.

Umrl je 25. oktobra 1903. po kratki bolezni umirovljeni župnik gosp. Matija Zarnik. Rajnik je bil rojen v Ljubljani 12. svečana 1843. od pravrevnih starišev, brat pokojnega dr. Valentina Zarnika, očeta slovenskih taborov. V mašnika posvečen je bil l. 1866., služboval kot kapelan na Breznici, Blokah in Velikih Laščah ter bil povsod zaradi svoje prijaznosti obče priljubljen. Sedem let je deloval kot župni upravitelj na Preloki na Belokranjskem. Bil je nato več let kapelan v Šmartnem pri Kranju, kjer se ga ljudje še zdaj dobro spominjajo. Dvajset let je deloval kot župnik v Boh. Srednji vasi. Skrbel je za lepoto cerkve in dostojno službo božjo in za ta namen ni štedil niti svojega denarja. Farno cerkev in vse podružnice je ohranil v najboljšem stanu. Ko so mu v zadnjih letih moči pešale, je prav rad pustil delati drugim in nikoli ni stavil ovir, kar se je napravilo v čast božjo. Lansko leto ni mogel več opravljati svojih dolžnosti. Meseca oktobra je šel v pokoj in prebival eno leto v hiši kmet. društva popolno zadovoljen, dokler ga ni Bog poklical. N. p. v. m.!

Župnija Jesenice je podeljena ondotnemu župnemu administratorju č. gosp. Janezu Zabukovcu.

Ustanovni shod „Družbe treznosti“ se je izvršil 26. oktobra prav lepo. Udeležba je bila zadovoljiva, vse drugo izvrstno. V ospredju je visela bogato okrašena slika Friderika Baraga. Gospod poslanec P o v š e z je vznesenimi besedami pozdravil shod; zelo lepo je govoril župnik T r u n k, zanimivo, da so vsi napeto poslušali, dr. B r e c e l j, imenitno K r e k. Debata je bila živahna, presvetli knezoškof so bili ves čas navzoč. Popoldne ob dveh se je shod nadaljeval; govorila sta izborna učitelj Štrukelj in župnik. Obširnejše poročilo prinesemo v prihodnjih številkah.

Banka „Slavija“ in Bovec. Iz Boveca nam poročajo: Kakor znano, je napravil letošnji požar ogromno škodo. Izmed zavarovalnic se je najbolj

odlikovala s točnostjo „V z a j e m n a z a v a r o v a l n i c a v L j u b l j a n i“, nasprotno pa je postopala vseslovanska „Slavija“ tako, da mnogo strank ni hotelo niti podpisati pobotnice in so nastopile tožno pot. Več jih je pa bilo mnjenja, da je najboljše, se ne pripraviti in pretrgati vsako zvezo z banko ter so raje trpeli škodo. Radi tega je „Kat. pol. društvo v Bovcu“ na svojem občnem zboru 4. t. m. sklenilo to-le resolucijo: „S skrajno ogorčenostjo izjavlja današnji občni zbor svoje obžalovanje, da se je banka, katera hoče veljati pred svetom za najbolj slovanski zavod, ob bovški nesreči pokazala se tako malo prijazna pogorcelcem.“

Ne v Ameriko! Ker je v poslednjem času mnogo obrtnijskih podjetij zaustavilo delovanje, je postalo na tisoč delavcev brezposelnih, a med temi tudi mnogo Slovencev in Hrvatov. Delo so ustavili po rudnikih železa v Minnesoti, v onih bakra se je že itak le po malo delalo vsled vpale cene bakru. Delo so ustavili veliki plavži po Pensylvaniji, velike tovarne in valjalnice na železniške šine in žico; delo se je ustavilo ali zelo omejilo po premogovnikih. Vse to je povzročilo, da delavci beže na vse strani, posebno domov, ako imajo s čim. Upanja ni, da bi se pred spomladjo kaj zboljšalo, zato ne svetujemo slovenskim delavcem sedaj v Ameriko. Zima bo huda za brezposelne, ako nimajo kaj prihrankov. Torej ne v Ameriko!

Ljud-ke množ'ce za našimi poslanci. Ob krasnem vremenu se je dne 25. oktobra udeležila do mala vsa občina v Šempetru na Krasu blagoslovljenja dodelanega posojilničnega doma. Cerkveno slovesnost je izvršil č. g. kan. S a j o v i c; imel je ob koncu ginljiv nagovor ob ogromni množici. Na to je bil političen shod, pri katerem sta govorila doktor Š u s t e r š i č in dr. K r e k; poleg njih tudi kurat Z u p a n in župan M a r g o n. Zborovalci so navdušeni izrekli zahvalo in zaupanje svojim poslancem, pritrdili zahtevi za splošno in enako volivno pravico, prepustili pa poslancem, kako jo hočejo izvojevati. Ljudstvo stoji tu neomajno za katoliško-narodnimi poslanci.

Preprečeni roparski umor. Pri kočevski Reki so čakali v gozdu trije neznani možje na trgovca Ludovika Nosana, da ga napadejo in oropajo. Slučajno je prišel mimo orožnik Debevec. Dva moža moža sta pobegnila, eden pa je streljal na Debevca. Tudi orožnik je streljal, a ni nikogar zadel. Vsi trije neznani možje so pobegnili.

Sadna razstava na Gorenjskem. Od strani rodoljuba na Gorenjskem smo sprejeli sledeči nasvet za prireditev sadne razstave za Gorenjsko. Razstava naj

bi se priredila bodočo jesen. Najprimernejši kraj bi bil v Lescah, ker Lesce so nekako središče razsežnega radovljiškega okraja. Taka razstava bi služila v vspodbujajo naših sadjerejcev, da bi se živahneje oprijeli sadjereje in isto uredili praktičnim zahtevam primerneje, nego se to vidi dozdaj. Na Gorenjskem je mnogo sadonosnih krajev, zlasti sloveče Begunje — naj bi gorenjski posestniki ne zamujali korist, ki se jim nudi v sadjereji.

Orjaški fižol je vzrastle na župnijskem vrtu v — St. Jerneju. Preklja je imela 214 strokov, ki so dali 1021 zrna ali sedem osmink litra. Vse to je vzraslo iz grmiča sedmih fižolovih zrn. Dalo je torej to seme sto šest in štiridesetkratni sad!

Družinska pratika za l. 1904. Izšla je v Ljubljani v „Katoliški tiskarni“ prav lična družinska pratika za leto 1904., katero priporočamo našim kmetovalcem prav toplo. Cena je 12 kr. ali 24 vin.

Nesreča na železnici v Kranju. Dne 18. oktobra sta trčila skupaj v Kranju na kolodvoru okolu pol 12. ure dopoldne dva tovorna vlaka. Jeden vlak je prišel z Gorenjskega in drugega so premikali s kolodvora proti njemu. Polom je bil strahovit in razdejanje velikansko. Nekaj praznih vozov je bilo popolnoma strtih, eden voz je bil dvignjen na drugega, tudi stroja sta bila pokvarjena. Vlakovodja vlaka Stefan Smole je najbolj poškodovan, vendar je upanja, da okreva; manj hudo poškodovani so strojevodje Tavčar in Walda, kurjač Kokelj in sprevodnik Lomberger. Ranjence pripeljali so s popoldanskim vlakom v Ljubljano, vlakovodjo Smole-ta in kurjača Kokelja peljali so z rešilnim vozom v deželno bolnico, ostale odvedli so na dom. O vzroku nezgodi ni še gotovega. Bila je ta nezgoda prva, odkar vozi železnica po Gorenjskem in želeti je, da bi bila tudi zadnja.

Prošnja. Pri strašnem požaru, kateri je bil v mestu Travniku v Bosni 3. in 10. septembra t. l. in kateri se zaradi prevelikega vetra ni dal lokalizirati, zgorelo je malo ne pol mesta. 582 hiš, 60 prodajalnic in 337 drugih poslopij skupaj 979 objektov, v vrednosti od dva milijona 24 tisoč kron, bilo je žrtva tega požara. Blizo 1000 rodbin z več ko 3000 osebami ostalo je brez krova, brez kruha in brez obleke. Mestna pomoč in pa pomoč, katero naklanja prebivalstvo Bosne in Hercegovine, podpora visoke uprave zasedenih dežel niso v stanu, da bi se beda in pa nevolja odkloniti mogle, zima je pa na pragu. Visoko c. in kr. ministrstvo ukupnih zadev izposlovalo je vsled prošnje mestnega odbora za pogorelce mesta Travnika pri vseh c. kr. namestništvih in pri vseh deželnih vladah dovoljenje, da sme odbor tri mesece pobirati milodare v zemljah Avstro-

Ogrske monarhije. S to prošnjo obrača se torej podpisani odbor na slavno časninstvo, na korporacije, društva in posamezne osebe proseč, da pritečejo v pomoč s svojimi plemenitimi darovi temu mestnemu prebivalstvu. Milodari naj se izvolijo poslati naravnost na podpisani odbor v Travnik (Bosna), ali pa upravništvu „Domoljuba.“ Hvala vže naprej vsem darovalcem!

Mestni pomožni odbor
za pogorele Travničane.

iz Metlike 15. novembra t. l. ob 2. uri popoldne se priredi v Metliki v čitalničnih prostorih vinski semenj, t. j. pokušanje vina in sklepanje vinskih kupčij. Na ta semenj se vabijo vsi naši nekdanji kupovalci, katerim je Belokrajina uže poznata, kakor tudi drugi novi kupci, da se prepričajo o izbornem letošnjem pridelku iz novih trt. Vinogradniki, ki hočejo o tej priliki prodati svoja vina, naj prineso od vsake vrste najmanj liter za pokušnjo seboj. Drugi dan je izlet v bližnje vinske gorice. Ker bode 17. novembra tu veliki martinski semenj, prilika bode vdeležiti se tudi tega semnja stranskim.

Najvišje odlikovanje. — Grand Prix je dobil domači izdelek, kranjski redilni prašek za prašiče, doktor pl. Trnkóczy-já redilno in varstveno sredstvo, v mednarodni razstavi živil v kristalni palači v Londonu l. 1903. The International Food, Grocery & Allied Trades Exhibition August-September 1903 Crystal Palace, London, S. E. Foreign Section.

Listnica uredništva:

Dopisniku iz Hraš pri Smedniku: Notica v 20. št. Domoljuba je bila tako nedolžne vsebine, da se nam ne zdi umestno, začeti kako polemiko o tej stvari. Lošijite nam kaj drugega. Zdravi! —

Za smeh in kratek čas.

Besedni uganki.

I.

(Sestavil Zvonimir M.)

a a a a a	kraj bitke leta 1878.
c e e e e	drevo
e e i i i	umotvor
i j k l l	Evropska reka
l l l n n	sovražnik divjačine
n o o p r	Grška boginja
s s s s t	moško krstno ime
t v v v v	sad.

II.

(Sestavil Poličan.)

a a a a a denar
 a a a i i žensko krstno ime
 i i l n n hud dež
 n n n r r prtok Donave
 v v v v ž — — — — —

Demant.

(Sestavil Iv. Vuk.)

a
 a a a
 a a a a a
 a a a a a a a
 a b b b b b b b č
 č d d d e e e e e e e
 e g h i i i i i i i i j
 j j j k k k k l l l l l l l
 l l m m m m m n n n n o
 o o o o o o o o o p
 p r r r r r s s s
 s s s s s s š
 t t u v v
 v v z
 ž

Soglasnik, začimba, rokodelec, turški sultan, dežela v Ameriki, morje, vrsta alp na Koroškem, — — —, dobrodelno društvo, slov. pesnik in pisatelj, dežela v Avstriji, mesto na Ogrskem, sadno drevo, žensko krstno ime, samoglasnik.

Pri pravi rešitvi se dobé enake besede v vodoravni in navpični sredini.

Štirikota.

(Sestavil Fr. Stamol.)

1	2	3	4	1	2	3	4
a	a	d	d	a	a	c	e
e	h	l	o	i	i	l	l
o	o	r	r	m	o	o	p
v	v	v	v	l	s	r	r

Rebusa.

Zastop „kapniki ljub“, „svat' neudje“, „dajte sel“.

G „čreslo Mohorjan“ Eva, „jedro“, „mužik“, „plebejec“: $\frac{ne}{zaj}$
 $\frac{in}{vzdol}$ $\frac{mar}{prej}$ $\frac{in}{vzgor}$.

Rešitev ugank v zadnji številki.

Besedne uganke.

I.

Postojnska jama.

II.

Ban, Berač, Arena, Nanos, čas.

III.

Otroški vrtec.

Biser.

Korontan — Celovec.

Rebus.

En krivlčen vinar deset pravlčnih sné.

Vse so prav rešili: Anton Širaj, fant v Topolu pri Polokah; Anton Melik, gimnazijec v Ljubljani; Martin Suztar v Kamniku pri Preserju; Franc Koželjski, Franc Zorec in Anton Jančič, fantje v Dravljah; Rok Kunovar, Alojzij Berlič, Andrej Širnik, cerkveni pevec v Št. Vidu nad Ljubljano; Andrej Vrtačnik, požarni brambovec, Leuštrek Feliks, gimnazijec v Ljubljani; Frančiška Slabe iz Vrdenca pri Horjulu.

Loterijske srečke.

Line,	31. oktobra	29	72	22	42	39
Trst,	31. oktobra	50	39	29	67	9
Dunaj,	24. oktobra	46	33	32	4	86
Gradec,	24. oktobra	20	88	81	55	58

Prilhodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dné 19. novembra 1903.

Ženske zmešane in rezane lasé

kupujem v vsaki množini od dveh kilogramov naprej ter plačujem boljše in višje cene, kakor do sedaj noben drugi kupec. — Za sprejeto blago odposljem takoj znesek. — Nabiralci las naj se blagovoljivo ozirata na moj naslov. 17 12-8

Aleksander Gjud,
 Ljubljana, Kongresni trg št. 3.

Dva mizarska pomočnika

sprejme v stalno delo takoj, ali po sporočilu tudi pozneje

184 2-1 Ivan Mihelič,
 mizarski mojster v Bovecu (Goriško).

Kupi se dobro in po nizki ceni.

189

M. Žargi

Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.

Velika izbora raznovrstnih potrebščin za krojače in šivilje. Zaloga vsakovrstnega perila za ženske in moske, predpasnikov, bluz, srajo, ovratnikov in kravat; dalje raznih zimskih potrebščin, kakor srajo, hlače, nogavice, rokavice itd. po najnižji ceni.

Najboljša izbora. Najboljša izbora.

Kupi se dobro in po nizki ceni.

**Koverta s firmo
vizitnice in
trgovske račune
priporoča
Katol. tiskarna**

Deček 172
3-2

poštenih starišev se sprejme
takoј za pekarski obrt pri
OROSLAV-u BRIC
pekarskemu mojstru v Litiji.

Šunke

s kožo 1 gld., brez kože 95 kr.;
brez kosti s kožo 1 gld. 10 kr.,
plečeta brez kosti 90 kr., suho
meso 78 kr., slanina 82 kr.,
prešičevi jeziki 1 gld., govej.
1 gld. 20 kr., glavčina brez
kosti 45 kr., dunajske salame
80 kr., prave, boljše 1 gld.,
iz šunkna gld. 1.20. ogrske
1 gld. 80 kr. velika klobasa
ena 20 kr. 120 8-7

Janko Ev Siro.

Pouk

v krojnem risanju (Schnittzeichnen)
in praktičnem izdelovanju oblek

daje **Fani Komar**, oblast. konc. učni zavod
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 19.

171 3-3 **Modni salon.**

Zimsko blago je došlo v veliki množini
in lepih vzorcih, vsled tega slavno občinstvo
povabim na nakup.

V zalogi se nahaja lepo in trpežno
sukneno blago za moške in ženske, lep
perlini parht, najnovejše volnene rute,
kooke in ogrinjalke i. t. d.

Stregel bodem kakor do sedaj pošteno in
zanesljivo dobro, da spoštujem mi izkazano
zaupanje. 168 4-3

Toraj na svidenje v moji trgovini

Špitalske ulice številka 5
R. Miklauc.

Perje za postelje in puh

== priporoča po najnižjih cenah ==

F. HITI, 78 7

Pred škofijo številka 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Poslano.

Podpisani obžalujem, da sem dne 18. oktobra l. 1903. v
pijanosti razžalil našega vrlo prečastitega župnika. Razžaljivo
besede imenujem neresnične.

Na Radovici, dne 19. oktobra 1903.

Ivan Kramarič.

Ivan Schindler, Dunaj III | 1

pošilja že veliko let dobro znane

== stroje vsake vrste ==

za poljedelske in obrtne potrebe!

stroje vseh sestavov, železno pohštvo, železne bla-
gajne, namizne tehtnice, tehtnice na drog, steberske
tehtnice, decimtalne tehtnice, tehtnice za živino stroje
in orodja za ključavničarje, kovače, kleparje, sed-
larje i. t. d.

vse pod dolgoletnim jamstvom!
po najugodnejših plačilnih pogojih!
tudi na obroke!

Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in
franko; dopisuje se v slovenskem jeziku.

Prekupcem in agentom posebne prednosti.

Piše se naj naravnost:

98 10-8

Ivan Schindler, Dunaj
III. Erdbergstrasse 12.

Potniki v Ameriko!

Pazite

in varujte se denarnih škod!

Zadnje čase se množé slučaji, da zdravstvena komisija odklanja sprejem izseljencev — bodisi radi *oslabelosti, starosti ali boleznih sploh.*

In ti se morajo vračati nazaj domu, *seveda na svoje stroške.*

Radi tega sem, da varujem svoje rojake *velikih nepotrebnih stroškov* in drugih neprilik, vpeljal *zdravniško preiskovanje potnikov pred odhodom iz LJUBLJANE.*

To se bode vršilo vsak torek v moji pisarni in sicer brezplačno za stranke.

Karol Rebek,

od c. k. vlade potrjeni zastopnik Red - Star - Linie

(črte rudeče zvezde)

Ljubljana, Kolodvorske ulice 41,

od kolodvora druga hiša na desno roko.

173 (2)

Stanje hranilnih vlog: Rezervni zaklad:
17 milijonov K. okroglo 400.000 K.

*** Mestna hranilnica ljubljanska ***
na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje po 4% ter pripisuje nevzdignjene obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunala vlagateljem. 120 27

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge sprejemajo se tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4 $\frac{1}{4}$ % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33. letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer po 4 $\frac{1}{2}$ % do 5%.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta št. 19

== v Medjatovi hiši v pritličju ==

vzprejema zavarovanja vsakovrstnih posloplj, premoženj in poljskih pridelkov proti požarni škodi, kakor tudi 14 11 - 10

zvonov proti poškodbi.

Pojasnila daje in vzprejema ponudbe ravnateljstvo zavarovalnice v Ljubljani, kakor tudi po slovenskih deželah nastavljeni poverjeniki.

Ta edina slovenska zavarovalnica sprejema zavarovanja pod tako ugodnimi pogoji, da se lahko meri z vsako drugo zavarovalnico.

V krajih, kjer se ni stalnih poverjenikov, se proti proviziji nastavljajo spoštovane osebe za ta posel.

Poslavno vloženi ustanovni zaklad jamči zavarovancem popolno varnost.

Slovenci! pristopajte k domači zavarovalnici!

Kmetiška posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Knezovi hiši, Marije Terezije cesta št. 1 obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ % brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje. 18 15

Uradne ure razun nedelj in praznikov vsak dan od 8—12. ure dopoldne.

Pošt. hran. urada št. 828.406. — Telefon št. 5.